

TÌNH HÌNH THI HÀNH LUẬT THƯ VIỆN TẠI THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH THANH HÓA

ThS Trịnh Tất Đạt

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa

Tóm tắt: Luật Thư viện số 46/2019/QH14 được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam thông qua ngày 21/11/2019 đã tạo hành lang pháp lý quan trọng điều chỉnh, thúc đẩy sự nghiệp thư viện và phát triển văn hóa đọc, đây là cơ sở quan trọng để cụ thể hóa bằng công tác ban hành, triển khai, tổ chức hoạt động phát triển thư viện hỗ trợ hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng tại Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa. Bài viết tập trung đánh giá tình hình thi hành Luật Thư viện trong 05 năm (từ năm 2020 đến năm 2024), qua đó đưa ra giải pháp nhằm phát triển hoạt động thông tin-thư viện trong Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa.

Từ khóa: Luật Thư viện; hoạt động thư viện; thông tin-thư viện.

THE IMPLEMENTATION OF THE LIBRARY LAW AT THANH HOA UNIVERSITY OF CULTURE, SPORTS AND TOURISM

Abstract: The Library Law No. 46/2019/QH14 implemented by the National Assembly of the Socialist Republic of Vietnam on November 21, 2019, has created an important legal framework to regulate and promote the library profession and the development of reading culture. This law provides a crucial foundation for the specific implementation of library development activities to support training, scientific research, and community service at Thanh Hoa University of Culture, Sports, and Tourism. The paper evaluated the implementation of the Library Law over a five-year period (from 2020 to 2024), and proposed solutions to further develop the information-library activities at Thanh Hoa University of Culture, Sports, and Tourism.

Keywords: Library Law; library activities; information and library.

1. TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI THI HÀNH LUẬT THƯ VIỆN

1.1. Công tác ban hành văn bản quy phạm pháp luật quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành Luật Thư viện

Công tác ban hành văn bản về hoạt động thông tin-thư viện (TT-TV) được rà soát, điều chỉnh định kỳ, đảm bảo tính đầy đủ, kịp thời hướng tới đạt chuẩn thư viện trường đại học theo tiêu chí đánh giá của Bộ Giáo dục và Đào tạo; tính thống nhất, đồng bộ trong nghiệp vụ TT-TV; tính khả thi trong việc áp dụng văn bản đã ban hành, phù hợp với điều kiện thực tiễn phát triển của Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa. Cụ thể:

- Quy chế tổ chức và hoạt động của Trung tâm TT-TV (kèm theo Quyết định số 1023/QĐ-ĐVTDT ngày 22/10/2020, bao gồm 4 Chương với 11 điều khoản).

- Quy định về hoạt động chuyên môn, nghiệp vụ tại Trung tâm TT-TV (ban hành kèm theo Quyết định số 16/QĐ-ĐVTDT ngày 05/01/2022 của Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa, gồm 03 chương và 13 Điều).

- Quy định lựa chọn tài liệu bổ sung tại Trung tâm TT-TV (ban hành kèm theo Quyết định số 17/QĐ-ĐVTDT ngày 05/01/2022 của Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa, gồm 06 Điều và 03 biểu mẫu).

- Quy định nộp lưu tài liệu, xuất bản phẩm tại Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa (ban hành kèm theo Quyết định số 19/QĐ-ĐVTDT ngày 05/01/2022 của Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa, gồm 03 Chương và 09 Điều).

- Quy định đảm bảo nguồn học liệu và phát triển văn hóa đọc tại Trường (ban hành kèm theo Quyết định số 1317/QĐ-ĐVTDT ngày 31/8/2022 của Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa).

- Hệ thống các quy trình nghiệp vụ thư viện Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa (số 48/ĐVTDT-TV ngày 10/01/2023 của Hiệu trưởng Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa).

Thông qua việc rà soát, điều chỉnh một số văn bản quy phạm về hoạt động Thư viện, sẽ hỗ trợ cho Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường thực hiện tốt công tác quản lý, chỉ đạo và Thư viện tổ chức thực hiện văn bản trong hoạt động nghiệp vụ, phục vụ bạn đọc đáp ứng nhu cầu dạy-học và nghiên cứu khoa học của cán bộ, giảng viên, người học trong Trường; xây dựng và phát triển thói quen, nhu cầu, kỹ năng và phong trào đọc trong cán bộ giáo viên (CBGV) và người học; cải thiện môi trường đọc; góp phần nâng cao chất lượng dạy - học, nghiên cứu khoa học trong Trường.

1.2. Về thực hiện nhiệm vụ được phân cấp quản lý nhà nước về thư viện

Thư viện Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa thực hiện đúng chức năng một thư viện đa ngành, là một bộ phận trong cơ cấu tổ chức của Trường, có chức năng phục vụ hoạt động giảng dạy, học tập, đào tạo, nghiên cứu khoa học, triển khai ứng dụng khoa học công nghệ và quản lý của Nhà trường thông qua việc sử dụng, khai thác các học liệu, cơ sở dữ liệu có trong Thư viện.

Trường chịu sự chỉ đạo, quản lý nhà nước của UBND tỉnh Thanh Hóa; thư viện thực hiện chế độ

báo cáo Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Thanh Hóa và các ban ngành có liên quan hoạt động TT-TV. Thực hiện đảm bảo tiêu chuẩn thư viện theo Quy định tiêu chuẩn thư viện cơ sở giáo dục đại học của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

1.3. Công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật

Thư viện thường xuyên thu thập, khai thác, cập nhật và có phương pháp tổ chức sử dụng, cung cấp các nguồn thông tin phục vụ nhu cầu học tập, nghiên cứu khoa học của CBGV, sinh viên trong Trường; luôn khuyến khích CBGV, người học tham gia các hoạt động và sử dụng sách, báo, tài liệu, vốn tài liệu của thư viện; chủ động triển khai xây dựng Thư viện số quản lý nguồn học liệu điện tử trên phần mềm mã nguồn mở DSpace 6.3 (truy cập tại địa chỉ: <http://thuvienso.dvtdt.edu.vn:8080/>).

Tổ chức phổ biến các sản phẩm thông tin, xây dựng các dịch vụ thư viện nhằm đảm bảo phục vụ tốt nhu cầu dạy-học, nghiên cứu khoa học trong nhà trường. Chủ động phổ biến thư mục chuyên đề, thông báo sách mới trên cổng thông tin điện tử và in thành cuốn để phục vụ bạn đọc; tổ chức dịch vụ mượn về nhà cho đối tượng là CBGV; tổ chức phục vụ bạn đọc dưới hai hình thức kho đóng và kho mở nhằm phát huy tối đa nhu cầu sử dụng tài liệu, sách, báo; bạn đọc được truy cập internet wifi miễn phí tốc độ cao; các dịch vụ photo từng phần, chương tài liệu phục vụ học tập, dịch vụ bán giáo trình theo nhu cầu được thư viện triển khai rộng rãi; tư vấn, hỗ trợ bạn đọc khai thác, tìm kiếm nguồn thông tin theo nhu cầu; hình thành dịch vụ tham khảo đến với bạn đọc.

Tổ chức và tham gia các hoạt động tuyên truyền, phổ biến tư liệu, sách, báo nhằm thu hút bạn đọc sử dụng thư viện bằng các hoạt động triển lãm, trưng bày sách, tư liệu hưởng ứng Ngày Sách Việt Nam 21/4; tổ chức các lớp hướng dẫn kỹ năng thông tin và kỹ năng mềm cho người học trong Trường; tổ chức cuộc thi phát triển văn hóa đọc do UBND tỉnh và Sở Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo, phát động,...

Bạn đọc có ý thức trong việc thực hiện nội quy, quy định và hướng dẫn của cán bộ thư viện. Do vậy, việc sử dụng tài liệu, sách, báo không bị rách, hỏng; hệ thống giá sách, sách được sắp xếp khoa học; thường xuyên định kỳ tổ chức bảo quản lại kho sách đảm bảo chất lượng sách, vốn tài liệu thư viện.

1.4. Đánh giá điều kiện bảo đảm cho việc thi hành Luật

Một là, về tổ chức bộ máy, nhân lực

Đội ngũ cán bộ thư viện gồm 01 giám đốc, 01 phó giám đốc và 04 cán bộ chuyên môn, trình độ cán bộ thư viện có 04 thạc sỹ (03 thạc sỹ TT-TV và 01 thạc sỹ ngành khác) và 02 cử nhân. Thư viện viên luôn được quan tâm, hỗ trợ và đầu tư kinh phí, thời gian để tham gia các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ, nâng cao trình độ chuyên môn.

Trong việc rà soát, xây dựng Quy chế tổ chức hoạt động TT-TV, Nhà trường chú trọng quy định rõ chức năng, nhiệm vụ của thư viện; đồng thời, quy định cơ cấu tổ chức, phân công nhiệm vụ theo chức danh từ giám đốc đến nhân viên phù hợp với trình độ, năng lực của từng người; xây dựng yêu cầu quản lý, nguyên tắc tự đánh giá và thẩm định lao động; chuẩn hóa về năng lực chuyên môn, thái độ, trách nhiệm công tác; quy định quản lý và sử dụng tài sản; thanh tra, kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm.

Hai là, về kinh phí và các điều kiện đảm bảo khác

Nguồn kinh phí hoạt động của thư viện là từ nguồn ngân sách nhà nước cấp, bao gồm:

- Nguồn kinh phí cho cán bộ nhân viên thư viện (chế độ lương, bảo hiểm, chế độ chính sách khác).
- Nguồn kinh phí đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, mua trang thiết bị (máy vi tính, hệ thống giá sách và các thiết bị chuyên dụng khác); mua phần mềm quản lý thư viện từng bước hiện đại hóa thư viện.

- Đầu tư cho việc đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ, nâng cao trình độ cho người làm công tác thư

viện; tham gia hội nghề nghiệp; tham gia các hoạt động nghiệp vụ TT-TV do Hội Thư viện đại học, Thư viện Quốc gia Việt Nam,... tổ chức; tham quan thực tế tại các thư viện và trung tâm thông tin, học liệu nhằm đổi mới phương pháp hoạt động tại thư viện Trường.

Ba là, về công tác phối hợp

Thư viện Trường là thành viên của Liên chi Hội thư viện đại học, cao đẳng phía Bắc (NALA); tổ chức cho cán bộ thư viện tham gia khảo sát, học tập mô hình quản lý thư viện trường đại học tại Trung tâm TT-TV, ĐHQG Hà Nội; Thư viện Tạ Quang Bửu Đại học Bách khoa Hà Nội; tham gia các khóa đào tạo ngắn hạn nhằm nâng cao trình độ nghiệp vụ và phục vụ công tác giảng dạy, cụ thể: Bồi dưỡng nghiệp vụ chuẩn phân loại tài liệu DDC do Thư viện Quốc gia Việt Nam tổ chức; Khóa đào tạo ngắn hạn tự động hóa hoạt động TT-TV, tổ chức tại Trường Đại học Văn hóa Hà Nội; Lớp tập huấn xây dựng, quản trị thư viện số do Liên hiệp thư viện trường đại học khu vực phía Bắc tổ chức,...

1.5. Về việc thực tuân thủ Luật Thư viện

Tình hình thực hiện của cơ quan nhà nước và người có thẩm quyền: Bám sát các văn bản chỉ đạo của Nhà nước. Lãnh đạo Nhà trường luôn quan tâm chỉ đạo sát sao triển khai các văn bản kịp thời và giao Bộ phận Thanh tra Nhà trường có trách nhiệm hướng dẫn, công tác thực thi các văn bản quy phạm pháp luật nhằm nâng cao nhận thức của CBGV, người học trong công tác tuân thủ Luật. Nhà trường có mối liên hệ thường xuyên với bộ phận PA83-Công an Tỉnh trong việc sử dụng, quản lý và phân phối nguồn lực thông tin, qua đó, góp phần ngăn ngừa các hành vi vi phạm trong lĩnh vực thư viện; có mối liên hệ với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch và Sở Thông tin và Truyền thông trong việc thực hiện nhiệm vụ phát triển văn hóa đọc tại Trường.

Tình hình hướng dẫn áp dụng, áp dụng pháp luật và mức độ tuân thủ Luật: Bộ phận Tổ chức

cán bộ có chức năng quản lý, hướng dẫn xây dựng các văn bản quy phạm áp dụng cho hoạt động của Thư viện Trường; tổ chức bộ máy, xác định vị trí việc làm tại Thư viện; văn bản quy phạm về hoạt động TT-TV được phổ biến trực tiếp (bằng hình thức tổ chức chuyên đề) và trực tuyến (trên trang web của Thư viện), tạo thuận lợi cho CBGV, người học hiểu hơn về vai trò của Luật Thư viện. Do vậy, việc áp dụng pháp luật tại Thư viện được thực hiện tương đối có hệ thống; mức độ tuân thủ Luật Thư viện đảm bảo tính ổn định, không có vi phạm về hoạt động thư viện.

2. KẾT QUẢ CÔNG TÁC TỔ CHỨC THI HÀNH LUẬT THƯ VIỆN

2.1. Kết quả hoạt động phát triển thư viện và văn hóa đọc

- Kiện toàn, củng cố hệ thống thư viện: Thực hiện rà soát, điều chỉnh hoàn thiện cơ cấu tổ chức, văn bản quy phạm và quy trình nghiệp vụ; xác định khung vị trí việc làm tại thư viện.

- Phát triển tài nguyên thông tin: Xây dựng quy định đảm bảo nguồn học liệu và phát triển văn hóa đọc là cơ sở để thực hiện đối sánh, rà soát nguồn tài liệu từ đó đề xuất cập nhật, bổ sung nguồn tài nguyên thông tin cho các ngành học. Bên cạnh đó, Thư viện thực hiện phối hợp với Thư viện Quốc gia Việt Nam trong việc thụ hưởng nguồn tài liệu nước ngoài cho các ngành đào tạo theo dự án Quỹ châu Á giai đoạn 2017-2021; thụ hưởng nguồn tư liệu, sách thuộc dự án Nhà nước; tài liệu do các cơ quan, trường đại học gửi theo hình thức tặng, biếu phù hợp với lĩnh vực đào tạo của Trường.

- Hiện đại hóa thư viện, phát triển thư viện số và liên thông thư viện: Xây dựng Thư viện số đảm bảo phục vụ bạn đọc truy cập trực tuyến nguồn tài liệu điện tử. Để đáp ứng nhu cầu nguồn học liệu cho CBGV và người học, Thư viện được thụ hưởng nguồn tài liệu tham khảo tiếng Anh của Quỹ châu Á; trên trang web của Thư viện có liên kết, kết nối với các cơ sở dữ liệu truy cập mở (Open Access) trong nước và nước ngoài (như: Cơ sở dữ liệu công bố KH&CN Việt Nam, Tài nguyên

giáo dục Mở Việt Nam, ProQuest Thesis and Dissertations Global,...); được sử dụng CSDL tài liệu số dùng chung của Liên Chi hội thư viện đại học, cao đẳng khu vực phía Bắc (truy cập tại địa chỉ: <https://hub.idk.org.vn/>), có tài khoản truy cập sử dụng các CSDL điện tử trực tuyến trên ứng dụng VNU-LIC cho máy tính và điện thoại di động (riêng trên phiên bản 5.0.8 cho điện thoại di động có CSDL ScienceDirect, Springer, Bookworm,...) của Trung tâm Thư viện và Tri thức số, Đại học Quốc gia Hà Nội.

- Phát triển văn hóa đọc: Xây dựng kế hoạch và đã tổ chức hoạt động tư vấn, hỗ trợ bạn đọc khai thác, tìm kiếm nguồn thông tin theo nhu cầu; thực hiện tổ chức phổ biến các sản phẩm, dịch vụ thông tin; định kỳ đầu năm học tổ chức chuyên đề hướng dẫn kỹ năng sử dụng và khai thác nguồn lực thư viện nhằm đảm bảo phục vụ tốt nhu cầu dạy - học, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng trong Trường.

2.2. Đánh giá tình hình thực thi Luật Thư viện

- Thuận lợi:

+ Được sự quan tâm, chỉ đạo của Hội đồng Trường, Ban Giám hiệu trong việc hoàn thiện văn bản quy phạm trong quản lý hoạt động thư viện; tổ chức thực hiện các hoạt động phát triển văn hóa đọc được Trường và các đơn vị chuyên môn quan tâm, hỗ trợ và phối hợp.

+ Thư viện đã liên kết với Liên hiệp Thư viện các trường đại học khu vực phía Bắc, Trung tâm Thông tin và Tri thức số Đại học Quốc gia Hà Nội; phối hợp Thư viện Quốc gia Việt Nam trong việc thụ hưởng nguồn tài liệu nước ngoài cho các ngành đào tạo theo dự án Quỹ châu Á.

+ Không gian rộng rãi, trang thiết bị, hạ tầng internet của Thư viện được trang bị để phục vụ nhiệm vụ học tập và nghiên cứu khoa học của bạn đọc.

- Khó khăn và hạn chế:

+ Luật Thư viện, cùng với đó là các nghị định, thông tư hướng dẫn thi hành Luật Thư viện, là

những cơ sở ban đầu và đã tạo điều kiện cho thư viện có phương án, kế hoạch tham mưu cho Ban Giám hiệu nhà trường áp dụng vào thực tiễn. Tuy nhiên, việc thi hành, áp dụng những quy định, chính sách vào thực tiễn hoạt động thư viện trường đặc thù như Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa nói riêng và các trường văn hóa, nghệ thuật trong cả nước nói chung còn hạn chế, đặc biệt liên quan đến hoạt động quản lý nhà nước có tính liên Bộ, liên ngành như giữa Bộ Tài chính, Bộ Giáo dục và Đào tạo và Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

+ Nguồn tài liệu, sách tham khảo của Thư viện Trường còn thiếu, chưa cập nhật, chưa đáp ứng được nhu cầu thông tin ngày càng cao và đa dạng của bạn đọc; liên kết với các thư viện nước ngoài chưa có do hạn chế về ngoại ngữ và điều kiện tiếp cận và hạ tầng CNTT hiện đại của Thư viện thiếu và chưa đồng bộ; cùng với đó nhu cầu đọc của bạn đọc bị ảnh hưởng bởi mạng internet và nhiều phương tiện giải trí hấp dẫn, các phương tiện nghe nhìn có xu hướng lấn át văn hóa đọc tài liệu in truyền thống, vì vậy ảnh hưởng đến việc phát triển văn hóa đọc cho CBGV và người học trong Trường.

+ Về xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị: Hiện nay, thư viện đang sử dụng chung một không gian khoảng 400m² cho tất cả các hoạt động nghiệp vụ, phục vụ bạn đọc, nên chưa phát huy hết hiệu quả của thư viện. Năng lực hạ tầng công nghệ thông tin, nguồn nhân lực và nguồn thông tin đáp ứng chuyển đổi số là một trong những khó khăn của thư viện trong việc xử lý tài liệu và phục vụ bạn đọc.

3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP THI HÀNH LUẬT THƯ VIỆN VÀ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG THÔNG TIN-THƯ VIỆN

Một là, hoàn thiện hệ thống văn bản quản lý hoạt động TT-TV phù hợp với điều kiện phát triển thực tiễn của trường đại học đào tạo các lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn, văn hóa - nghệ thuật, thể thao và du lịch. Chú trọng thực hiện rà soát, xây dựng và ban hành các quy định, tiêu chuẩn và

quy trình hoạt động nghiệp vụ đảm bảo tính hệ thống, hiện đại.

Hai là, tăng cường kết hợp với các Khoa, bộ môn, giảng viên trong trường để nhận nguồn tài liệu nội sinh; xây dựng mối liên hệ hiệu quả giữa thư viện với khoa, bộ môn và giáo viên; liên kết trao đổi, sử dụng CSDL dùng chung với các thư viện và trung tâm thông tin trong nước. Tiếp tục xây dựng và phát triển thói quen, nhu cầu, kỹ năng và phong trào đọc đồng thời tạo điều kiện cho CBGV, người học trong Trường, được tiếp cận nguồn sách, báo tạp chí (cả dạng in và điện tử).

Ba là, chủ động xây dựng kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển của Trường đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 về hoạt động TT-TV, trong đó tập trung nguồn lực về con người, hạ tầng công nghệ thông tin và dữ liệu số xây dựng thư viện hiện đại hướng tới chuyển đổi số hoạt động thư viện đáp ứng nhu cầu đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng. Tăng cường truyền thông các sản phẩm và dịch vụ TT-TV có hiệu quả nhằm nâng cao hoạt động phục vụ suốt đời và phát triển văn hóa đọc tại Trường.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2024). Công văn số 3964/BVHTTDL-TV của Bộ Trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc báo cáo sơ kết 05 năm thi hành Luật Thư viện.
2. Chính phủ (2020). Nghị định số 93/2020/NĐ-CP ngày 18/8/2020 của Thủ tướng Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Thư viện.
3. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2019). Luật Thư viện số 46/2019/QH14 ngày 21/11/2019.
4. Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa (2024). Nghị quyết số 15/NQ-HĐT ngày 14/11/2024 của Hội đồng Trường ban hành Chiến lược phát triển Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.